

Lausunto

17.04.2024

1761/00.04/2024

Asia: VN/3299/2024

Luonnos esitykseksi Kansallisarkistolle julkisen terveydenhuollon potilastietojen seulonnasta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne syntymäpäiväotannasta luopumiseen, eli että tiettyinä päivinä syntyneiden potilastietojen sijasta arkistoitaisiin kaikkien julkisen terveydenhuollon potilaiden potilastietoja?

Syntymäpäiväotannasta luopuminen on perusteltua ainakin digitaalisten aineistojen osalta esityksen mukaisesti. Analogisen aineiston osalta syntymäpäiväotanta on ollut välttämätön kompromissiratkaisu ja sitä sen on oltava edelleen, mikäli hyvinvointialueille ei tulla antamaan erillistä määrärahaa digitoinnin toteuttamiseksi.

Pidätekö tarpeellisena kaikkien esityksen mukaisten potilastietojen arkistointia

Kyllä. Perustelut: [Arkistoitavaksi esitetyt asiakirjat sisältävät olennaiset tiedot.]

Jos vastasit ei, mitä tietoja ei olisi tarpeen arkistoida ja miksi?

-

Esityksen mukaan eräät potilastiedot olisivat määräajan säilytettäviä, eli ne hävitettäisiin säilytysajan päättymisen jälkeen. Sisältyykö näihin tietoihin sellaisia tietoja, jotka näkemyksenne mukaan olisi perusteltua arkistoida?

Ei. Perustelut: [Määräajan säilytettäväksi esitetyt asiakirjat sisältävät tyypillisesti tietoa, mikä tulee ilmi arkistoitaviksi esitetyistä asiakirjoista.]

Jos vastasit kyllä, niin mitkä tiedot olisi arkistoitava?

-

Esityksen mukaan seulonta koskisi myös aiemmin laadittuja digitaalisia aineistoja (esimerkiksi Kanta-palvelun vanhojen tietojen arkisto tai organisaatioiden vanhoissa tietojärjestelmissä olevat aineistot ja mikrokuvatut aineistot) – näkemyksenne tähän, esim. arkistoinnin toteutettavuus?

Vanhoissa potilastietojärjestelmissä olevat tiedot on kustannustehokkainta säilyttää ja arkistoida digitaalisessa muodossa. Suurin haaste tulee olemaan jo Kanta-palveluihin tallennettujen vanhojen

tietojen seulonta määräajan säilytettävien asiakirjojen osalta. Miten tämä seulonta olisi mahdollista toteuttaa Kanta-palveluissa? Asiakastietolaissa ei ole myöskään määritetty potilastietojärjestelmiin skannattujen asiakirjojen tallentamista Kanta-palveluihin. Suurin osa skannatuista asiakirjoista kuuluisi esityksen mukaisesti määräajan säilytettävien asiakirjojen joukkoon, mutta osa arkistoitavien asiakirjojen joukkoon. Arkistoitavia asiakirjoja olisivat mm. yksityisiltä palveluntuottajilta hankittujen palvelujen hoitoyhteenvedot ajalta ennen ostopalveluvaltuutusta. Miten nämä asiakirjat olisi mahdollista saada arkistoinnin ja Kanta-palvelujen piiriin?

Esityksen mukaan seulonta koskisi seulontapäätöksen jälkeen arkistointivaiheeseen tulevia (eli joiden säilytysaika päättyy seulontapäätöksen antamisen jälkeen) analogisia aineistoja – näkemyksenne tähän (esim. toteutettavuus, kustannukset, arvio aineiston määrästä, digitointisuunnitelmat)?

Kustannusvaikutus hyvinvointialueille olisi valtava, eikä digitointia olisi mahdollista toteuttaa ilman erillistä valtiolta tulevaa lisämäärärahaa. Digitointiprojekti koskisi kaikkia hyvinvointialueita, joten ennen tämän esityksen hyväksymistä tulisi tehdä valtakunnallinen digitoinnin kustannusarvio. Pelkästään pienellä hyvinvointialueellamme potilasasiakirjoja on yli 6 hyllykilometriä. Digitointi tulisi tehdä Kansallisarkiston digitointivaatimusten mukaisesti ja tällöin puhuttaisiin kuvista tekstimuotoisten tietojen sijaan. Onko selvitetty, mitkä tällaisen digitoidun aineiston arkistoinnin kokonaiskustannukset tulisivat olemaan? Entä olisiko potilastietojen digitoinnin osalta mahdollista joustaa Kansallisarkiston digitointivaatimuksista tai keventää niitä?

Muita kommentteja seulontaesityksen luonnokseen?

Esitysluonnoksessa eniten ylimääräisiä kustannuksia aiheuttaisi analogisen aineiston arkistointi ja syntymäpäiväotannasta luopuminen niiden osalta. Tässä puhutaan sellaisista summista, että ilman valtiolta tulevaa erillismäärärahaa ja ohjausta urakasta ei voi selvitä. Digitointi tulisi aloittaa välittömästi, mikäli hävitysvuorossa olevia potilastietoja ei saisi enää hävittää. Hyvinvointialueiden arkistotilapaineet ovat suuret palveluverkon muutoksista johtuen.

Mutanen Anu
Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä -
Tiedonhallintayksikkö